

**You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Teraz kiedy zostaliśmy sami możemy porozmawiać książkę jak mężczyzna z mężczyzną

Author: Tomasz Gęsina

Citation style: Gęsina Tomasz. (2018). Teraz kiedy zostaliśmy sami możemy porozmawiać książkę jak mężczyzna z mężczyzną. W: R. Cudak, W. Hajduk-Gawron, A. Madeja (red.), "Na wrywki : 100 cytatów z polskiej poezji i dramatu, które powinien znać także cudzoziemiec" (S. 324-326). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Teraz kiedy zostaliśmy sami możemy porozmawiać książkę jak mężczyzna z mężczyzną

O cytacie

Cytat pochodzi z wiersza Zbigniewa Herberta *Tren Fortynbrasa*, opublikowanego w 1961 roku w zbiorze *Studium przedmiotu*. Został zadedykowany „M.C.” – Czesławowi Miłoszowi. Utwór jest komentarzem do HAMLETA Williama Szekspira, napisanym w konwencji „dalszego ciągu” – FORTYNBRAS kieruje swoje słowa do martwego Hamleta. W liryku poruszono problematykę władzy i wynikającej z niej odpowiedzialności za podejmowane decyzje, przeciwstawiono także pragmatyzm (Fortynbras) idealizmowi (Hamlet). Dzieło nawiązuje również do gatunku TRENU, lecz nie jest jego pełną realizacją – to raczej rozrachunek Fortynbrasa ze zmarłym, a nie jego pochwała i opłakiwanie.

O autorze i jego twórczości

Zob. **Bądź wierny Idź*

Nawiązania

W 2008 roku ukazała się płyta *Tren* Przemysława Gintrowskiego, znanego polskiego barda. Jednym z opublikowanych na niej utworów był *Tren Fortynbrasa*. Album, zawierający kompozycje do wierszy poety, został wydany w ramach obchodów Roku Zbigniewa Herberta w 2008 roku. *Tren* był drugą po *Odpowiedzi* płytą Gintrowskiego, na której znalazły się piosenki z tekstami tego autora.

Warto wiedzieć

- FORTYNBRAS – jedna z postaci w dramacie Szekspira pt. *Hamlet*. Po śmierci tytułowego bohatera obejmuje władzę w Danii. Jego imię oznacza ‘silnie uzbrojony’.
- HAMLET – dramat Williama Szekspira z przełomu XVI i XVII wieku. Opowiada o losach duńskiego księcia Hamleta, który pragnie poznać przyczyny zagadkowej śmierci swego ojca. Z tego dramatu pochodzi jeden z najpopularniejszych monologów, rozpoczynający się od słów: „Być albo nie być”.
- TREN – zob. **Wielkieś mi uczyniła pustki w domu moim*

Z opracowań

Istotą *Trenu Fortynbrasa* jest przedstawienie tragicznego konfliktu racji: pragmatyzmu i idealizmu, chłodnego zdrowego rozsądku i kruchych wartości humanistycznych, które w starciu z nim przegrywają, tego, co praktyczne, konkretne – z tym, co idealistyczne, abstrakcyjne, szlachetne. To zarazem, ze względu na role bohaterów w tragedii Szekspira, refleksja nad problematyczną naturą władzy, przeciwstawienie koncepcji cywilnych rządów duńskiego księcia ewentualnym wojskowym rządóm Fortynbrasa.

Opacka-Walasek 2001, 152

Podzielam wyznanie światopoglądowe Krasińskiego i Wyspiańskiego, wyznanie kształtujące Herbertowy *Tren Fortynbrasa*. Spójność, organizacja i całość mają prymat nad rozsypką, dezorganizacją i częstkowością. Na zarzut, że jest to wyznanie minimalistyczne, odpowiadam, że jest maksymalistyczne. Chociaż bowiem przyznać należy wyższość porządkowi historii i kultury nad nieporządkiem śmierci, nie posiadamy żadnej z góry nadanej gwarancji, że nasza kultura ludzi XX wieku nie okaże się równie śmiertelna i przemijająca, jak tyle cywilizacji w przeszłości.

Wyka 1977, 577

Herbert wydzwignął los Hamleta do poziomu gwiazd, los Fortynbrasa – do poziomu programu. Obrzydzenie do świata i historii, gustowanie w ofiarach kultowych nie rozwiązuje problemów. Na każdym ze swoich lirycznych szlaków wybiera poeta trudny do rozwiązania problem i jeszcze trudniejsze wyjście.

Dedecius 1981, 238

Bibliografia

- Dedecius K., 1981: *Uprawa filozofii. Zbigniew Herbert w poszukiwaniu tożsamości*. „Pamiętnik Literacki”, R. 72, z. 3.
- Opacka-Walasek D., 2001: *Czytając Herberta*. Katowice.
- Wyka K., 1977: *Rzecz wyobraźni*. Warszawa.

Tomasz Gęsina